

فصل شکار هدفمند تابستان است

مهدي سديقي مدير فني سازمان حفاظت حياتيات

به نظر می رسد بحث و گفتوگوها بر سر ۱۰۵ پروانه سازمان حفاظت محیط زیست هنوز پایان نگرفته است. صدور پروانه شکار سنت هر ساله سازمان بوده است. اگر به کمی قلیتر برگردیم، متوجه می شویم سنگ بنای سازمان حفاظت محیط زیست از کانون شکار شکل گرفته و همواره از نظرات شکارچیان دلسوزان و حیات وحش بهره گرفته می شده اما آنچه باعث ایجاد حساسیت درباره این موضوع شده، اول فصل اعلام شده برای شکار است و دیگر قیمتی که برای شکارچیان خارجی معین شده که به باور من دوستدار محیط زیست هر دو محل گفت و گو است.

قبلا در همین هفته نامه درباره این ماجرا نوشتیم، اما امروز باز احساس می کنم باید درباره آن گفت و شنید. اول اینکه برخلاف بسیاری از دوستداران طبیعت که شکار را یکسر محکوم می کنند، به عنوان یک هوادار شکار هدفمند، باید بگویم شکار هدفمندی که در فصل و منطقه و برای گونه های درست انجام شود، نه تنها مخرب نیست بلکه برای حیات وحش نقش حفاظتی و احیاء کننده دارد. شکار مانند برداشت محصول زمان خاص خود را دارد و مانند میوه ای است که باید به موقع چیده شود؛ نه زودتر و نه دیرتر. شکارچیان قانونمند و دلسوز خود منبع اطلاعات غنی درباره حیات وحش و محیط زیست هستند و نظراتشان را باید به کار بست. خاطرم است در سال های دور، سازمان حفاظت محیط زیست از ۱۵ مرداد پروانه شکار پرندگانی مانند باقر قره و کبوتر و صادری می کرد. در سال های گذشته هم پروانه های شکار در فصل زمستان، دوره آلودگی و جفت گیری صادر شدند که در همان زمان نیز کارشناسان به دلیل ایجاد استرس در شکارگاه ها با آن مخالفت کردند. همان زمان عده ای شکارچی با تجربه با سازمان نامه نگاری

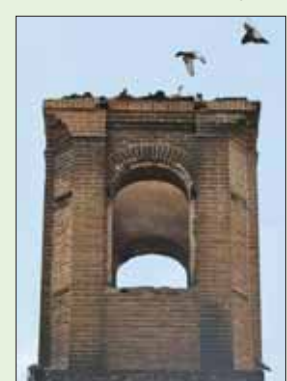
کردند که در این زمان جوچه های باقر قره ها هنوز نارس هستند، یعنی مادر باید آنها را تغذیه کند و این زمان برای صدور پروانه شکار پرند مناسب نیست. مرحوم صدوق، از کارشناسان و مدیران سابقه وقت سازمان، با شنیدن نظرات این افراد با تعویق زمان شکار پرند موافقت کرد. البته موعده پروانه برای مناطق سردسیر دیرتر است و این سنت تا امروز به قوت خود باقی مانده. در طبیعت استرس و تنازع و جفا قود دارد، اما با توجه به فشارهایی که دستکاری بشر و خشکسالی ها در زیستگاهها ایجاد کرده، بهتر است شکار نمودن دوازدهای برای استرس اضافه نشود. گذشته از آن، شکار قانونمند می تواند منبع درآمد مناسبی برای مردم بومی باشد و انگیزه ای برای حفاظت حیات وحش برخی حیوانات که کشت و کار مردم بومی

مرد بومی و لیلان محیط زیست اصفهان و همه با تشکیل زنجیره انسانی در پناهگاه حیات وحش مونه نسبت به صدور پروانه اکتشاف معدن تراورتن در این زیستگاه ارزشمند اعتراض کردند.

پسماند الکترونیکی انسانها در سال ۲۰۱۶ میلادی نزدیک به ۴۵ میلیون تن بوده است. قاره آسیا تولیدکننده ۴۰ درصد از پسماند الکترونیکی در جهان است.

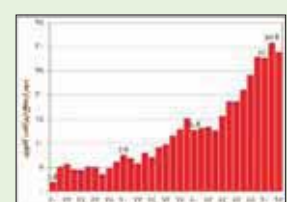
بازگشت کبوترها به مناره های سوخته فسیلی ترین مسجد شمال کشور که در آتش سوخت.

دود این آتش از حوزه تازاهاز گسترده شده و داروهای تنفسی در حال توزیع است.

گرمای اهواز

این شبا و این هم یکی از فلاتن دریاچه ارومیه با نام مستعار «چندر»

نمی شود. کلیها در این زمان هنوز به پوشش مطلوب خود نرسیده اند و برای شکارچی حرفه ای جذابیتی ندارند. به علاوه می گویند، قوچ ها که بیشترین پروانه برای شکار آنها صادر شده، در این فصل از دسته جدا می شوند و به این ترتیب خطری بقیه حیات وحش را تهدید نمی کند. هرچند قوچ بنا بر عادت از روابط است، این هم حکم کلی نیست و در همه موارد صدق نمی کند و در عکس هایی از حیات وحش همراهی قوچ (گونه نر) با بقیه گله را می توان مشاهده کرد. آنچه در این فصل اهمیت دارد، آرامش کل منطقه و مسوولیتی است که همه ما برای دوام آن آرامش برعهده داریم. حضور شکارچی در فرق حتی اگر به قصد زدن قوچ باشد، آرامش تمام منطقه را به هم می زند و بر باروری گله ها اثر منفی می گذارد.

دلیل دیگری که برای صدور زودهنگام پروانه شکار مطرح می شود، کاهش فشار به مناطق از طریق افزایش دوره پروانه شکار است که در پاسخ باید گفت، تعداد پروانه های شکار و تعداد مناطق به حدی نبوده که نیازمند چنین تمهیداتی باشیم. پیشنهاد من برای فصل شکار از اول شهریور به مدت ۵ ماه تا ابتدای فصل زمستان است، در فصلی که پروانه ها صادر شده، یعنی از اوایل بهار، شکار برای شکارچی حرفه ای جذابیتی ندارد چون حیات وحش هنوز تا زمان پوشش و زیبایی و مو بهای مطلوب فاصله دارد. درباره شکارچیان خارجی هم باید بگویم با توجه به اینکه برخی گونه های کشورمان استثنایی هستند، باید قیمت های درست برای شکار تعیین شود. حتی افزایش ۲۰ سانتی متر شاخ شکار می تواند رکوردهای جهانی را جابجا کند تغییر چسبگیری در قیمت پروانه ایجاد کند. منطقه باید قبایل پیش دید پیدا شود یعنی گزارش محل قبلا تهیه شده باشد و افراد مجرب همراه این افراد باشند. علاوه بر این شکارهای رکورد باید برای ایران ثبت و در موزه های کشورمان نگهداری شود. ■

گزارش سبز

معضلی به نام فضولات انسانی در گردشگری

نکته اول: افراد به هیچ عنوان نباید فضولات انسانی (درون غارها و تنگه ها دریاچه بازیکی) جا بگذارد. نکته دوم: افراد به هیچ عنوان نباید در نزدیکی منابع آبی (زیردر، چشمه، دریاچه، آبار و...) فضولات انسانی را جا بگذارد. نکته سوم: اگر در گروه های پرجمعیت بودید حتما توالت صحرايي ایجاد کنید. نکته هفتم: فضولات انسانی را به دو روش می توان کاهش داد: ۱- با خروج مواد از طبیعت از طریق کیسه های مخصوص ۲- از طریق دفن این مواد یک روش برای دفن فوج در جزیره دارد که اثر فضولات انسانی را در طبیعت به حداقل می رساند. در جایی غیر از غارها و تنگه ها، حداقل با فاصله ۶۰ متر دورتر از منابع آبی زمین را به عمق ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر سوراخ کنید. درون این سوراخ ها چاله فضولات انسانی را دفع کنید، از دستمال کتمر استفاده کنید و دستمال مصرفی را بعد از اتمام اردو درون چاله بیندازید و چاله را بپوشید. این روش دفع «چاله گریه» گفته می شود. چاله گریه را در نقاطی که اکنون خشک دریا می شود عبور آب های فصلی هستند، ایجاد نکنید. مسافت آفتابگیر روند تجزیه فضولات انسانی را تسریع می کند و در نواحی که آب و هوای سرد دارند سال ها طول می کشد و باکتری ها و ویروس های درون آن نیز به همین مدت باقی می ماند. برای دفع فضولات انسانی در طبیعت چند توصیه ساده وجود دارد که عمل کردن به آنها نه تنها دشوار نیست، بلکه باعث بهداشت خود و محیط خواهد شد. ■

فضولات انسانی یا همان ادرار و مدفوع حاوی مواد بیماری زا یا باکتری است که به راحتی می تواند خاک و منابع آبی را آلوده کند. فضولات انسانی از آن موادی است که کمتر در کشور ما و در سفرهای کوهنوردی و طبیعت گردی آن پرداخته می شود اما با روند افزایش جمعیت گردشگران در طبیعت در سال های اخیر به زودی به یک معضل جدی تبدیل خواهد شد. سالانه صدها و هزاران تن فضولات انسانی توسط گردشگران وارد نقاط گردشگری می شود. تخمین زده می شود که دماوند سالانه حدود ۱۰ هزار صعبه را به خود بیندازد یعنی به طور میانگین سالانه حدود ۵ تن فضولات انسانی فقط در کوه دماوند باقی می ماند. اگر به این امار کوه های دیگر و نقاط گردشگری طبیعی دیگر را اضافه کنید، متوجه خواهید شد اگر به فکر باشیم در چند سال آینده تقریباً هر جا که در طبیعت کوه یا یگلدانیم احتمالاً با باقیمانده فضولات انسانی مواجه خواهیم شد. گردشگران باید در پارک های ملی آمریکا با استفاده از کیسه های مخصوص فضولات انسانی را با خود حمل و از طبیعت خارج کنند. در کشور ما هیچ نظارتی در این موضوع نیست و حتی صحبت کردن در این مورد نیز در بیشتر مواقع به شوخی گرفته می شود اما مساله بسیار جدی است. تجزیه فضولات انسانی در کوهستان و در نواحی که آب و هوای سرد دارند سال ها طول می کشد و باکتری ها و ویروس های درون آن نیز به همین مدت باقی می ماند. برای دفع فضولات انسانی در طبیعت چند توصیه ساده وجود دارد که عمل کردن به آنها نه تنها دشوار نیست، بلکه باعث بهداشت خود و محیط خواهد شد. ■

میراث سبز

حرف یونسکو یکی شد، ارسباران جهانی نشد

دومین محوطه میراث طبیعی ایران یعنی «ارسباران» در آذربایجان شرقی که یک بار نیز توسط یونسکو بررسی آن به تعویق افتاده بود، بار دیگر توجیه ارزیابی کمیته بین المللی محیط زیست را جلب نکرد. به گزارش ایسنا، پرونده منطقه حفاظت شده ارسباران پیش از این در سال ۲۰۱۷ میلادی نیز به عنوان میراث طبیعی ایران به یونسکو فرستاده شده بود اما یونسکو بررسی آن را به اجلاس امسال موکول کرد. منطقه حفاظت شده ارسباران که در ۲۹ مرداد ۱۳۹۳ به شماره ۲۰۴ در فهرست میراث طبیعی کشور ثبت شده، نگین تنوع زیستی ایران است و یکی از برجسته ترین نقاط تنوع زیستی کشور محسوب می شود. این منطقه با وجود داشتن کمتر از پنج صدم مساحت کشور پیش از ۱۳ درصد پوشش گیاهی ایران را در خود جای داده و ۲۹ درصد از پستانداران، ۴۴ درصد پرندگان ایران، ۳۲ درصد از دوزیستان، ۹ درصد از پرزبان و ۲۰ درصد خزندگان کشور در آن زندگی می کنند. منطقه ارسباران در مقیاس جهانی نیز به تنهایی معادل ۳۴ درصد پوشش گیاهی کشور ارسباران، ۲۵ درصد از پوشش گیاهی کشور آذربایجان، ۲۵ درصد پوشش گیاهی فرانسه، ۲۵ درصد پوشش گیاهی گرجستان و ۱۷ درصد پوشش گیاهی کشور ایتالیا است. این منطقه در سال ۱۹۷۷ میلادی با پیگیری سازمان محیط زیست به عنوان «ذخیره گاه زیست کره» در برنامه انسان و کره مسکون یونسکو (MAP) ثبت شد. معاون میراث فرهنگی پیش از این در مورد این محوطه طبیعی اعلام کرده بود: «ثبت جهانی پرونده منطقه حفاظت شده ارسباران نه تنها از منظر حفاظتی بسیار اهمیت دارد، بلکه این فرصت را فراهم می کند تا جامع زیادی از گردشگران داخلی و خارجی از این منطقه بازدید کنند و این اتفاق به شکوفایی اقتصادی جوامع بومی و محلی و زمینه ای برای ایجاد توسعه پایدار در منطقه منجر شود». اکنون منطقه حفاظت شده «ارسباران» که به عنوان دومین پرونده میراث طبیعی ایران که به دلیل اهمیت ویژه این منطقه از لحاظ تنوع گیاهی و جانوری برنظیر در جهان و رویشگاه و اکوسیستم جنگلی کشور برای ثبت در فهرست میراث جهانی انتخاب و پس از ۲ سال پیگیری کارشناسان و نمایندگان سازمان میراث فرهنگی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل ها و مراتع و تلاش کارشناسان و حمایت مسوولان ملی، استانی و محلی پیش از فوریه ۲۰۱۷ میلادی به یونسکو ارسال شده بود، رای لازم را برای جهانی شدن نگرفت. این پرونده در حالی بار دیگر با رای اعضای یونسکو در فهرست میراث طبیعی یونسکو به ثبت رسیده که محمدحسن طالبیان، معاون میراث فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی ۳۰ خرداد اعلام کرده بود، این پرونده در مرحله فنی از سوی «IUCN اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت» رد شده است، اما وی در همان زمان هم با قطعیت اعلام کرده بود که در هر صورت پرونده ارسباران در این اجلاس بررسی می شود و بعد از بررسی نهایی از سوی یونسکو ثبت یا رد آن اعلام خواهد شد. ایران تاکنون موفق شده فقط یک بار پرونده میراث طبیعی را در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت برساند، ۲ سال گذشته «بیابان لوت»، به عنوان نخستین اثر طبیعی جهانی شده ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده. این کویر در ۳ استان خراسان جنوبی، کرمان و سیستان و بلوچستان قرار دارد که سال ۱۳۹۵ با شماره ۱۵۰۵ در فهرست میراث جهانی به ثبت رسیده. چهل و دومین اجلاس میراث جهانی یونسکو کار خود را از سوم تیر ماه در منامه بحرین آغاز و تا ۱۳ تیر پرونده های ارائه شده از سوی کشورهای عضو یونسکو را بررسی کرد. ■

محققان اروپایی مشغول آزمایش تکنیک های جدید برای بازآوردن حیات در مناطق خشک و گرم مثل قبرس هستند. بخش عمده تحقیقات این طرح روی ریشه گیاه انجام می شود. هدف این طرح یافتن راهی برای افزایش تنوع زیستی و بازدهی محصولات کشاورزی در اروپاست. آزمایش ها در مزرعه آزمایشی به مساحت ۱۱ هکتار، روی بیش از ۲۰ گونه گیاه انجام می شود. هرکدام از این گیاهان از نظر ژنتیکی متفاوت است. دینویریا فاسولا، از موسسه تحقیقات کشاورزی در قبرس می گوید: «اما عوامل کیفی و کمی را بررسی می کنیم. عوامل کمی به ما کمک می کند معلوم کنیم بازدهی گیاه چقدر است و این بازدهی چه اندازه پایدار خواهد ماند. ارزیابی این محصولات مشکل است زیرا به میزان زیاد از محیط اطراف تأثیر می گیرند. تمرکز عوامل کیفی بر محتوای غذایی است اما میزان زیست جرم برگ را هم

کشاورزی سبز

تکنیک جدید کشاورزی در مناطق خشک و گرم

به نظر می گیریم، محققان اروپایی این تحقیقات را علاوه بر ذرت، روی جو، گونه های قدیمی گندم، نخود و لوبیا چشم بلبلی هم انجام می دهند. وقتی گونه های بهتر شناخته شوند، به شکل طبیعی با گونه های معمولی پیوند زده می شوند تا انواع گیاه مقاوم در برابر خشکسالی به وجود بیاید. برای تولید این گونه ها دستکاری ژنتیک به کار نمی رود. میکائیل امیرو، متخصص میکروبیولوژی محیط زیست می گوید: «هدف این طرح افزایش تنوع زیستی است. هدف ما این است که تنوع زیستی را در اکوسیستم های کشاورزی بیشتر کنیم. به همین دلیل سراغ گونه های سنتی می رویم که دیگر در اینجا کشت نمی شوند. این گونه های سنتی خصوصیات دارند که نه تنها محصولات کشاورزی را تنوع می بخشد، بلکه کیفیت و مزه محصولات را هم بهتر و برای مصرف کننده جذاب تر می کند.» آنجا که محققان می خواهند بدانند بازدهی گیاه چطور بیشتر می شود

و چگونه ریشه از راه برهم کش (رابطه متقابل) با میکروبی های زیر خاک در برابر خشکسالی مقاومت تر خواهد شد، نمونه های خاک و ریشه گیاهان با آزمایشگاهی در قبرس فرستاده می شود. آنستازیا کاتانیا، متخصص میکروبیولوژی محیط زیست از موسسه تحقیقات کشاورزی در قبرس می گوید: «رابطه بین گیاهان و قارچ ها می تواند برای هر دو مفید یا فقط برای یکی مفید باشد یا رابطه ای انگلی باشد. لازم است این رابطه را به خوبی بشناسیم. اساسا گیاه با قارچ کریز می دهد و قارچ موغلی درون خاک را می پیابد و به گیاه منتقل می کند، محققان امیدوارند کار آنها به کشاورزان محلی کمک کند که میزان محصول خود را بیشتر کرده و بتوانند محصول خود را به بازارهای بیشتری ارائه کنند. از نظر آنها این کار در نهایت به نفع مصرف کننده خواهد بود. ■

منبع: یورونیوز